

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

14. De charitatiuo quod vocant subsidio Episcopis dari consueto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

sunt que leguntur pro sacrificijs M. statum faciendis; imo secundum Cardinalem Paulum & Laurentium, funeralia sunt, quæcumque obveniunt ecclesiæ ratione funeris, siue antequam corpus in terra condatur, siue post, usque ad trigessimam diem. Funeralia enim dupliciter dicuntur, vel quia funus comitantur, vel quia causa funeris offeruntur. Sed consuetudo non est, nisi ut quarta solvatur ex his, quæ cum funere obveniunt, ut sunt candelæ, equi, arma, & vestes: vel quæ offeruntur, dum funus est in ecclesiâ.

Item secundum Archid. & Cardinalem standum est consuetudini receptæ: nam ut prædicti Fratres possint ingredi Parochiam, solemni ritu procedentes ad suscipiendum, & levandum funus eius qui eligit sepulturam apud ipsos; alicubi est consuetudo, ut id prædicti fratres faciant, cum parochialis sacerdos admonitus ut funus leuet, id facere recusat.

Item si prædictis fratribus nihil legetur, sed datur aliquis frater executor ad certam pecuniæ quantitatem suo arbitrio distribuendam, & ipse distribuit in fratres, debetur quarta parochialis, debetur item, si is qui decessit, nihil eis reliquit, sed mandavit executoribus, ut ipsis dent aliquid vel promittant. Sic Card. Paul. & Glossa; secundum quos auctores etiam hoc habet locum in his, quæ relinquuntur ad usus non solum determinatos & certos; sed etiam incertos, siue usus sit sacer, ut pro Capella construenda, siue non sacer, ut pro victu.

Insuper si quis eligit sepulturam apud sorores prædictorum Fratrum, quarta parochialis non debetur, quia prædicta Constitutio est pœnalis: & ideo restringenda, non laxanda. Cardinalis vero ait, Clementem Quintum eam Constitutionem protendisse ad Fratres Eremitas Augustinianos, & Ioannem vigesimum secundum.

Quid dicendum, si defunctus petijt, ut cum habitu prædictorum fratrum sepeliatur? Debetur quarta parochialis ex his quæ legauit illis. Paul. & Card. in Clem. Dudum, citata. Sicut deberetur eadem quarta, si ad eorum Religionem transiret in morbo, ex quo decederet. Si quartas, Quid si defunctus mandauit, ut aliqua darentur singulis fratribus ad ipsorum commoda, nimirum ad emendos libros, vel vestes, & alia huiusmodi, ex hisne quarta pars erit perfoluenda? Erit perfoluenda. sic Paulus, & Cardinalis Clement. producta.

Et ratio est, quia illud censetur relictum Monasterio, quia Religiosus proprium quid habere non potest, & Non dicitur 12. quæst. Et ideo solum intelligitur esse relictum fratribus ad nudum eorum usum, nisi superioris reuocabilem. Item quarta debetur, si defunctus aliquid reliquerit huic, vel illi, ut curaret in ecclesiâ prædictorum fratrum construendam Capellam, vel emenda ornamenta, aut vasa ad diuinum cultum. Idem iuris est, si testator donauit prædictis fratribus aliqua in mortis articulo, aut causa mortis.

Quid si aliquis legata soluerit in vita, & postea in ecclesiâ Fratrum, in qua elegit sepulturam, sepeliri non potuit; aut quia interdicta est, aut quia alibi sepultus est, eo quod ad eam ecclesiâ casu deferri non potuit? Paulus ait, ex huiusmodi legatis deberi quartam. Cardinalis vero, quem sequitur Silu. q. 19. distinguit: Si sepultus est alibi ad tempus, postea transferendus ad ecclesiâ, in qua eligit sepulturam, quarta debetur: secus vero, si alibi sepultus est in perpetuum, quia quarta solum soluitur in ecclesiâ, in qua sepelitur.

Dubia quæstionis est, An prædicti fratres quartam parochialem debeant ex his, quæ legantur ipsis per eos, qui in ipsorum ecclesijs non sepeliuntur? Teste Siluestro, quæst. 19. Conclus. 7. Innocentius Archid. & Glossa negant debere, nisi id fieret fraude, & dolo, videlicet si defunctus alibi sepulturam elegit consilio fratrum, quibus reliquit legata: tunc enim quarta debetur. Idem iuris est, si prædicti fratres curauerint, ut legata relinquuntur forori-

bus Sanct. Claræ, vel Sanct. Catharinæ Senensis, vel alijs amicis, sperantes se ab illis talia legata habituros: hoc enim esset manifesta fraus.

Quæres, Cuius auctoritate prædicti fratres compellendi sint ad quartam funeralem, siue Parochialem solvendam? Glossa & Paul. in Clem. Dudum, aiunt compelli non posse, nisi per Iudicem competentem, videlicet per Papam, vel Legatum, vel Nuntium Apostolicum.

CAP. XIV.

De charitativo quod vocant subsidio Episcopis darsi consueto.

DE hac re opusculum edidit Bartholomæus Bellencinus vtriusque iuris Doctor, olim in Rota Auditor tempore Sixti IV. quod 124. quæstiones continet: item Remigius cognomento de Gony: diuisum in 66. quæstiones; & teste Nicolao Boerio dees. 133. Franciscus Patinus tractatum quoque vulgavit de eadem re. Mihi breuiter agendum est de huiusmodi subsidio, quoniam dari solum est episcopis, & alijs superioribus Antistitibus, videlicet, Archiepiscopis, Primatibus, & Patriarchis.

Primo quaeritur, An ex iure tale subsidium postulent episcopi? Respondeo, ex iure posse eos cuiusmodi subsidium exigere. Cum Apostolus. §. Prohibemus, de Censibus, ex Concilio Lateranensi sic decretum est: Prohibemus etiam, ne subditos suos tallijs, & exactionibus gravare presument. Sustinemus autem pro multis necessitatibus, quæ aliquoties superueniunt, ut si manifesta ac rationabilis causa extiterit, cum charitate moderatum, ab eis valeant auxilium postulare. Hæc ibi. item in c. conuergente, de officio Ordin. dicitur, Episcopum non debere exigere ab Ecclesijs suæ diocesis, nisi iura episcopalia, præter moderatum auxilium, quod iuxta formam Lateranensis Concilij, si manifesta & rationabilis causa extiterit, cum charitate postulens, sicut ab alijs Ecclesijs eiusdem diocesis pro necessitate temporis sustinemus; Et in Clem. 1. de Excess. Pralat. §. Exigendo. habetur, Pralati in exigendo ab exemplis ipsorumque subditis subsidia charitatis excedunt nimum contra eos. Glossa in verbo exigendo: Episcopus, inquit, potest exigere charitativum, dummodo sit moderatum. Et in Extrava. Benedicti XII. (Vae electionis.) inter communes, de Censib. §. Præmissis. dicitur: Sciamus, quod si dicti Pralati, vel aliqui eorundem ex Apostolica indulgentia vel consuetudine, seu de iure petant sibi ab Ecclesijs, Monasterijs, & locis alijs, eorumque Capitulis, Collegijs, vel Conuentibus, Rectoribus, seu alijs personis moderatum, seu charitativum subsidium exhiberi, non possint à singulis Ecclesijs, Monasterijs, seu locis, pro subsidio huiusmodi ultra petere, vel recipere, etiam à volentibus, nisi quantum excederent singula procuraciones in pactum per nos superius moderata.

Secundo quaeritur, Quare huiusmodi subsidium dicitur charitatis? Secundum Hostiensem, & alios, in c. Conuergente, de officio Ordin. & Innocentium in c. Cum Apostolus, de Censib. & Paulum, & Cardinalem in Clem. Ad nostram, de Censib. dicitur Charitatis auxilium, quia à principio ex charitate peti debet, non per vim extorqueri: ut colligitur ex c. Ex parte, de Censib. Vocatur vero subsidium, quia, sicut subsidiaria actio datur, quando deest propria, & specialis. Institut. ad legem Aquiliam, §. vltim. Institut. de Interdict. §. vltim. Ita hoc subsidium postulatur, quando redditus propriae ecclesiæ satis non sunt ad onera sustinenda. Bellencius q. 14.

Tertio quaeritur, An subditi Episcoporum possint compelli ad huiusmodi subsidium dandum, cum iusta ex causa petitur? Ratio dubitandi est, quia dicitur subsidium charitatis, ergo ex charitate, non iniustitia debetur. Archid. in cap. Cauendum, 10. quæst. 3. varias super hoc refert opiniones, & nullam approbat. Sic etiam Baldus in cap. Conuergente, de officio Ordin. Sed Innocent. in cap. Cum Apostolus, de Censib. eandem opinionem proponit. Sed tandem con-

cludit

cludit: Si subsit manifesta, & rationabilis causa, Episcopus posse subditos Clericos compellere ad huiusmodi subsidium soluendum. Sic etiam Hostiensis. Ioann. Andrens, Butrius, & Abbas in eo. cap. Cum Apostolus. Imo Lopus Allegat. 20. qua incipit: Si vacante, dicit: Possit Episcopum propter hoc Clericos excommunicare, quod probat ex Clemens frequens, de excessu. Pralat. & Auditores Rotae in notis deci. 23. qua incipit: Item extra Rotam petebatur consilium. dicunt: posse Episcopum in sua diocesi edictum proponere, ut ubique Clericus beneficium habens, non soluerit ei charitativum subsidium infra certum tempus, sit excommunicatus. Nec obstat, si dicas huiusmodi subsidium esse charitativum: quia officio Iudicis possunt diuites compelli ad dandam elemosynam egentibus tempore magnae famis & necessitatis. Item non impedit, si quis dicat, Episcopum non posse esse Iudicem in causa propria, cum id prohibeatur, l. i. C. Ne quis in sua causa, quoniam si subsit manifesta & rationabilis causa, quae spectet ad dignitatem & honorem ecclesiae, potest Episcopus esse Iudex in sua causa. Vt colligitur ex cap. Romana. de Penus, & docet Innoc. in c. Ex parte in Christo. de verb. signif. & Butri in cap. Cum venisset. de Iudic.

Ceterum, pro huiusmodi subsidio exigendo, & recipiendo, non possunt ab Episcopo loco pignoris capi, vel distrahi calices, libri, vel alia ornamenta diuini ministerij deputata. Paul. & Cardin. Clemens. Sic beneficiorum, de decimis.

Quarto quaeritur, Quanam sit iusta causa exigendi huiusmodi subsidium charitatis? Constat ex cap. Conquerente, de officio Ordin. & cap. Cum Apostolus. §. Prohibemus. de Censib. requiri manifestam, & rationabilem causam ad tale subsidium exigendum; ne subditi grauentur, plusquam par est: rationabilis autem causa censetur solutio debitorum, quae contraxit Episcopus pro suae Ecclesiae iure tuendo, videlicet, quando multa & magna sunt debita, & aliunde ex bonis ecclesiae solui commode nequeunt. Hostiensis in sum. tit. Vt Ecclesiast. benef. §. i. & in tit. de Censib. §. Ex quib. caus. Butri. & Imol. in c. Conquerente praedicto.

Secundo, Causa rationabilis est exigendi, si Episcopus magnas fecerit impensas in negotijs totius diocesis communibus pertractandis, Innoc. c. i. de statu Monach.

Tertio, Si Episcopus rem aliquam magni momenti emerit, necessariam ad suam ecclesiam conseruandam. Hostiensis locis supra citatis. Butri. & Imola praefato cap. Conquerente, Oldrad. conf. 104. quod incipit, circa propositam quaestionem.

Quarto, Si Episcopus iter facturus sit ad Papam, vel Imperatorem, vel Regem, ob suae ecclesiae, vel Diocesis, vel etiam totius ecclesiae generalis commune bonum. Innoc. c. i. de statu Monach. Hostiensis. Butri. & Imol. locis supra citatis. Paul. Card. & Anchar. Clem. x. de excessu. Pralat.

Quinto, Si Episcopus visitaturus sit limina S. Petri, vt iurandum impleat, iuxta id quod habetur in c. Ego enim, de Iureiuran. Hoc colligitur ex c. Equa. de Censib.

Sexto, Si Episcopus ad Generale Concilium vocatus, iter susceperit, iuxta id quod habetur in c. Placui: dist. 18. vt notant Innoc. & Ioan. Andr. in c. Graues, de Prab. Quid si vocatus, iturus sit ad Prouinciale Concilium? Potest nihilominus, secundum Innocentium exigere, cap. i. de statu Monach. quem ibi sequuntur Butrius & Panormit. Idem censet Bald. in l. Si quis ad declinandum, C. De Episc. & Cler. & Abbas in c. Conquerente, & c. Dilectus. de officio Ordin.

Septimo, Si Episcopus impensas necessarias, & alicuius momenti fecerit in aduentu Imperatoris, Regis, vel Principis, praesertim si ob ea habeat regalia, Bellene. qua. 22. post Archid. & Hugonem in c. Vnico, 10. q. 3. quamuis non debeat Clericos, vel ecclesias nimium in hoc grauare, vel ad hoc compellere.

Dubiae quaestiones est, Iure ne possit Episcopus tale subsidium exigere, si impensas fecerit alicuius momenti ad soluendam Annatam, quae solui consuevit, cum Antecessores promouentur. Item ad electionem suam in Curia Roma-

na prosequendam? Bellenci. qua. 16. affirmat posse exigere. Id probat ex cap. cupientes. §. Ad hac, & §. Si vero, de Elect. in 6. & Glossa ibi. Sic etiam Chassane. in Consuetudinib. Burgundiae, vers. Item etiam in secundo, & Card. cap. Cum Apostolus. de Censib. qu. 7. dicit: Consuetudine esse receptum, vt Praelati semel tantum exigant hoc subsidium in principio promotionis suae; & communiter tantum petunt, quantum soluant in Curia Romana pro primis fructibus, quandoq; minus. Et idem sentit S. Antonin. 3. part. tit. 20. c. 2. §. 10. vers. Sciendum etiam, de charitativo subsidio.

Contrarium tamen docet Remig. de Gony in suo tract. q. 5. n. 40. & seq. vbi ostendit, ex hac causa huiusmodi subsidium exigi iure non posse, quamuis consuetudine vbi fuerit recepta, peti queat.

In dubium etiam vocatur, quid sit dicendum, quando fuerit orta contentio inter Episcopum & Clerum, contendente Clero, non esse rationabilem causam exigendi subsidium, Episcopo vero contrarium asserente: Hostiensis. Ioan. Andr. & Butri. in c. Cum Apostolus. de Censib. dicunt esse eligendos arbitros, qui litem componant. Id probant ex cap. Si Clericus. 11. qu. 1. Sic etiam Archid. 16. qu. 1. §. Iuxta sanctionem.

Quinto quaeritur, Quinam possint exigere huiusmodi subsidium charitatis? Constat ex cap. Conquerente. de officio Ordin. & cap. Cum Apostolus. §. Prohibemus. de Censib. id iuris Episcopos habere, ac proinde omnes Archiepiscopos, Primates & Patriarchas in Ciuitatibus & diocesis suis. Et de Romano Pontifice dubitari non potest, quin possit exigere ab omnibus clericis, & ecclesijs, quia liberam habet administrationem omnium beneficiorum. cap. secundo de Prabend. in sexto. & Clemens. i. Vt lite pendente, & cap. Nunc vero, & cap. Cuncta per mundum. undecima quaestione tertia.

Sed dubiae quaestiones est, An Archiepiscopus, Primas, & Patriarcha possint tale subsidium exigere ab Ecclesijs, & Clericis suae prouinciae extra Diocesim suam? Hostiensis in cap. Vt praeterita. de elect. videtur affirmare, eos posse. Sic etiam in eo cap. & Gaspar. Calderin. tit. de Censib. consil. 3. At Bellenci. in suo tractatu, questii. 2. negat id iure posse, quamuis consuetudine recepta alicubi id fortassis possit.

Quaeres, An Cardinales ab Ecclesijs suorum titulorum, in quibus iure communi iurisdictionem habent, cap. Querelam, de elect. tale subsidium petere queant? Ioan. Monach. in c. i. de Maiorit. & obed. in c. dicit, Cardinales in ecclesijs suorum titulorum habere iurisdictionem Episcopalem, & iura Episcopalia; & testatur, Papam ita sibi respondisse, eum sequuntur Ioannes Andreas, & Dominicus ibid. Butrius, Imola, & Abbas in cap. His qua. de Maiorit. & obed. & Cardin. in Clem. No Romani. §. Irritum, q. 2. de elect. ex quorum sententia colligi videtur, posse eos huiusmodi subsidium petere, quia iura habent Episcopalia; at inter huiusmodi iura est tale subsidium exigere, ergo illud habent. Deinde, quia possunt ecclesias suorum titulorum visitare, & ab eis procuraciones recipere, cap. Cum Apostolus. §. i. de Censib. ergo etiam tale subsidium exigere queunt. Sic Bellenci. in suo tract. qu. 3.

Quid dicendum de Apostolico Legato, praesertim à Latere? habebitne ius exigendi huiusmodi subsidium ab ecclesijs Prouinciae sibi delegatae? Bellenci. quaest. 12. censet, id iuris habere: quod probat auctoritate Speculatoris tit. de Legato, §. Nunc ostendendum, vers. Legatus, vbi dicitur Legatum Papae, cui commissum est plenae Legationis officium in sua prouincia, omnia libere, & immediate posse, quae quilibet Ordinarius iure, siue consuetudine potest.

Item Collegium Canonicorum, siue Capitulum, sede Episcopali vacante, potest tale subsidium exigere. Glossa in cap. Cupientes. §. Ad hac, in verbo, Aliunde, de elect. in 6. sic etiam Ioan. Monach. Archid. & Dominicus. ibid. Bellenci. q. 7. vbi addit, sacrum Cardinalium Collegium sede vacante, posse omnibus Beneficiarijs generale subsidium imponere.

re, si grauis, & euidentis causa subfit, puta si ecclesie periculum immincat, & dummodo imponatur ex omnium cardinalium consensu.

Vicarius Episcopi Generalis non potest tale subsidium exigere, nisi speciali ipsius episcopi mandato; hoc enim nullo iure est illi concessum, & proinde in generali mandato, quod accipit ab Episcopo, non continetur. *Bollen. quest. 12.*

Administratores Generalis datus à Papa ecclesie Cathedrali vacanti, ius habet exigendi tale subsidium. *Bellen. q. 8.* Id probat *ex c. 1. cui, de elect. in 6. & c. vlt. de suppl. negl. Prælat. in 6. & c. Cum nobis olim, de elect.* Idem iuris & potestatis habere dicit Adiuuorem simpliciter Episcopo datum, quia Ioan. Andr. & Anton. Butr. docent, *c. vlt. de Cler. agrotante*, Adiuuorem simpliciter datum episcopo, omnia posse, quæ potest episcopus, præter alienationem bonorum, quæ est sibi interdicta, *c. 1. de Cler. agrotat. in sexto.*

Commendatarius item perpetuus, cui Ecclesia Cathedralis commendatur, iure potest tale subsidium exigere ab ecclesijs sibi subiectis, perinde ac si ecclesia Cathedralis haberet iure tituli. *Bellen. q. 6.* Id probat, quia Archid. in *c. Nemo detineps, de elect. in 6. & c. Qui plures 11. q. 1. Innoc. in c. Si confiteris, de Accusa. Card. in Clem. vlt. de Procurat. q. 12.* dicunt, commendatarium quamuis titulum non habeat, habere tamen legitimam administrationem, & exercere posse quæ sunt iurisdictionis, perinde ac si titulum haberet.

Quid dicendum de Prelatis Episcopo inferioribus? Respondet *Bellen. q. 4. & 5.* Iure quidem non posse tale subsidium exigere, sed privilegio vel consuetudine: & addit *ex Calder. cons. 3. de Consib. Præpositi, siue Præfectum totius Ordinis Regularis posse huiusmodi subsidium petere à Monasterijs Ordinis sui, pro sumptibus necessarijs ad gubernationem Ordinis, si aliunde ratione Præfecturæ non habeat bona, quæ ad id oneris sustinendum destinata sufficiant.*

Vltimo cum tale subsidium exigere, sit iurisdictionis Episcopalis, non Ordinis, Episcopus electus, & Romani Pontificis auctoritate confirmatus, id potestatis habet, quia statim potest obire & exequi, quæ sunt iurisdictionis. *Bollen. q. 9.*

Sexto queritur, Quinam iure debent soluere subsidium charitatis? *De hac q. Bellenc. q. 26. & seqq.* In primis Episcopus iure potest tale subsidium exigere à Clericis, & ecclesijs suæ ciuitatis, & diocesis, *c. Conquerente, de offic. Ordin. A Laicis vero non potest, ut colligitur ex c. Quia cognominis 10. q. 3.* Nec obstat, quod dicitur in *c. Cum Apostolicis. §. Prohibemus, de Consib.* à subditis posse episcopum eiusmodi subsidium petere, quia quamuis simpliciter dicat subditis, intelligit tamen Ecclesiasticos, ut habetur in *præfatio c. Conquerente, & Archid. in ca. Cauendum. 19. q. 3.* concludit, non posse Episcopum procuracionem exigere à Laicis, quamuis Clerum, & Populum visitet, *iuxta illud quod habetur in c. Romana, de Consib. in sexto.*

Item non potest Episcopus tale subsidium postulare à Monasterijs, Ioan. Anand. Butrius, *Imola, cap. Dilectus, de offic. Ordin. Innoc. c. 1. de Statu Monach. Hostiens. in sum. tit. de Stat. Monach. & tit. De Consib. §. Ex quibus causis, vers. Item Episcopus exigit. Glossa cap. Inter castra. 10. q. 3.* Et quamuis hæc sit opinio communis, Abbas, in *cap. Dilectus, prædicto in cap. 1. de Statu Monach.* dubitat tamen, & dicit, quosdam in contrarium dedisse consilium: quibus ipse videtur adhæsisse, ex eo quod habetur *Clemen. 1. & 2. de Consib.* vbi dicitur Religiosos debere soluere iura Episcopalia & subire onera, nisi se tueri possint speciali privilegio Papæ, & consuetudine. Sed non est à communi sententia recedendum, ut ait *Bellen. q. 29.* Nec obstat, quod habetur in *Clem. 1. & 2. de Consib.* quia ibi sermo est de Monasterijs habentibus Ecclesias seculares sibi subiectas, quæ Ecclesiæ, antequam monasterio subicerentur, soluere consueuerant Episcopo tale subsidium charitatis, & alia iura Episcopalia, ac proinde censetur vnita Monasterio cum suo onere, cum

quo transiit res, *c. Pastoralis, de Decimis, & sine vilo detrimento eius Episcopi interest, c. Quia Monasterium, de Relig. domibus.*

Item, non potest Episcopus tale subsidium petere ab ecclesijs suæ diocesis exemptis. *Paulus, Cardin. & Anchar. in Clem. Frequens, de excess. Prælat. Bellenc. q. 32.* Sicut enim *ex c. Luminoso, 18. q. 2.* Episcopus iura & potestatem non habet in loco suæ diocesis exempto, ita vt nequeat ibi sedem suam collocare, nec aliquid imperare, nec Ordinationem quamuis leuissimam; ita nec potest ab ecclesijs exemptis.

Insuper Clerici nullum beneficium ecclesiasticum habentes, nullo iure coguntur Episcopo subsidium præstare, quamuis habeant amplum patrimonium, quia patrimonialia bona Clericorum non censentur Ecclesiastica. *Bellen. q. 31.* quamuis doctores, huic tamen sententiæ videtur subscribere.

Quid dicendum de Clericis inopia pressis & grauatissimis? Dicendum hos minime cogi ad tale subsidium præbendum, alioqui enim nimium grauentur.

Quæres, Quinam Clerici pauperes censentur? Respondet *Bellen. q. 30.* eos qui ex suorum beneficiorum redditibus nihil habent vltra commodum, & honestum victum: nam certe grauentur, si eorum victus minueretur.

Quid item dicendum de Clericis Beneficiarijs, qui excommunicati sunt, dum ab Episcopo eiusmodi subsidium exigitur? Ratio dubitandi est, quia quamdiu in excommunicatione persistunt nullos beneficiorum fructus percipiunt, *cap. Pastoralis, & ibidem Innocent. & Doctores de Appellat. & Glossa vlt. in capit. Studentur. dist. 30. Archid. in cap. Ad hac. dist. 32. Hostien. in sum. tit. de sent. excom. §. Quis sit effectus?* Respondet eos nihilominus esse cogendos ad subsidium præstandum, quia sua culpa in excommunicatione permanent, ac proinde non sunt immunes ac liberi ab oneribus & incommodis. Idem iuris est de Clerico suspensio à beneficio, qui suspensione durante, beneficij fructus non percipit, *secundum Gloss. & An. Butrium in c. Cum bona, de etate, & qualitat. Hosti. loc. cit. ver. Sed nunquid ita est de suspensio? Inno. in c. Sicut, de Cohabit. Cler. & mulie.*

Clericus beneficium habens, sed nullos fructus percipiens, aut habens quidem beneficij titulum, sed non professionem, v. g. Titius habet beneficium, sed propter assidua bella, vel inundationes aquarum, vel ob alium fortuitum casum, fructus non colligit, vel quamuis titulum habeat, beneficium tamen per vim, siue tyrannidem ab alio possidente, nullo iure cogitur ad huiusmodi subsidium Episcopo præstandum. *Paulus cons. 51. quod incipit: In Christi nomine, Amen. Quia exceptiones, & Bellenc. q. 34.* Contra vero potest exigere tale subsidium ab eo, qui est beneficij possessor, siue bona, siue mala fide. *Bellen. q. cit.* Quid si duo litigent de beneficio, quorum vterque contendit ad se beneficium pertinere? Respondet, cum eodem Auctore, tunc liberum esse Episcopo subsidium exigere ab eo quem maluerit: at si is qui subsidium soluerit, victus in lite fuerit, ab aduersario, ius habet repetendi tantundem quantum soluit alioqui iure compensationis vti potest.

Quid dicendum, si Rector Ecclesiam habuerit in vna diocesi, in alia vero prædia & possessiones, ex quibus fructus beneficij percipit, soluere ne debet subsidium episcopo, in cuius diocesi Ecclesiam habet, an vero Episcopo, diocesis, in qua sunt prædia, & possessiones Ecclesiæ? Respondet, *cum Bellenc. q. 35.* debere subsidium Episcopo, in cuius diocesi est ecclesia, quia tale onus sustinent beneficiariorum ecclesiarum, quas habent.

Si quæras, An Clericus pensionarius debeat subsidium ratione pensionis, quam percipit ex beneficio alicuius Rectoris? *Bellen. q. 37.* dicit vtrumque, scilicet Rectorem beneficij, & Pensionarium debere subsidium pro rata portione. *Idem docet Gigas de Pensionib. q. 38.* Sed reuera Curia Romanæ stylus habet, vt pæno auctoritate Papæ assignata

alicui

alicui, sit immunis, & libera ab omni onere, etiam subsidij Charitatis, quia cum Papa referuat pensionem Clerico, referuat eam tanquam annuum alimentum: alimenta vero concedi solent libera ab oneribus, & contritionibus, alioqui enim minuerentur. Opinio Bellenc. locum haberet, si pensio simpliciter assignaretur absque clausula, si libera, & immunis sit ab omni onere. Rector igitur beneficij debet ex toto subsidium Charitatis soluere, quando Papa Clerico pensionem assignat liberam ab omni subsidio charitatis.

Si roges, An episcopus postulare queat tale subsidium ab hospitalibus domibus causa communis pietatis extructis: Ratio dubitandi est, quia *ut ait Glosin cap. Romana, §. 1. de Censib. in 6. in verbo, (pia loco)* tales domus visitat Episcopus, & ab eis exigit procurationem. Conuenit inter omnes, *ut patet ex Bellenc. q. 28.* tales domus, quando titulum beneficij habent, obligari ad subsidium dandum. Tota difficultas est, An ab eis possit subsidium exigi, quando beneficij rationem non habent? Et tunc Bellenc. distinguit: Si Episcopi auctoritate fundatae non sunt, grauari nequeunt onere subsidij, quia litigiosa, & sacra loca non sunt, & possunt ad profanos vsus redire, priuata fundatoris auctoritate: at si Episcopi auctoritate fundentur, tunc Card. in Clem. Quia contingit, & Petrus Perus, *ut citat Bellenc. sententiunt, non obligari ad subsidium prestandum, quia etiam si episcopus ius habeat visitandi talia loca, ut pia & religiosa, nequit tamen exigere ab eis procurationem, vel alia iura episcopalia.* At Bellenc. loco citato affirmat, posse episcopum ab huiusmodi domibus, sicut ab ecclesijs suae dioecesis exigere subsidium charitatis, & alia iura episcopalia. Probabilis est opinio.

Quid dicendum, quando ecclesia est in confinio duarum dioecesium: An tunc dare subsidium charitatis debeat utrique episcopo, An vero vni tantum? De hac quaestione Bellenc. *quasi. 52.* Et videtur cum eo dicendum ratione dubij ambos episcopos concordare debere, ut alternis vicibus subsidium exigant, *argumento sumpto ex Clem. Plures, de Iurepatron.* Quod si conuenire renuant, tunc iure poterit Archiepiscopus praecipere, ut conueniant, eo quod talis eorum discordia est ecclesiae damnosa.

Quares, An successor in beneficio soluere subsidium cogatur, quod antecessor Beneficiarius non soluit, cum alioqui debuisset, v. g. Episcopus praecipit, ut sibi subsidium charitatis intra certum tempus daretur; Titius Beneficiarius intra illud temporis spatium fructibus illius anni perceptis, beneficium deposuit, vel mortuus est, vel ad aliam ecclesiam transiuit, vel beneficium commutauit, successit in illo Caius, qui toto illo anno nullos fructus percipit: Quiritur iam, An Titius, qui fructus percipit, debeat subsidium soluere, An vero Caius Dominicus *cap. Praesenti, §. Porro, de offic. in 6.* dicit, Titium vel eius heredem esse obligatum ad soluendum subsidium, quia huiusmodi onus est reale, & imponitur ratione fructuum: at Bellenc. q. 51. censet id oneris impositum esse beneficio, ac proinde possessorem beneficij debere subsidium, quod solum non est tempore praeterito, *argumento ex l. Imperatores, ff. de Impensis, §. l. Haerentis, ff. de Vsufructu, §. l. Si pendentes, §. Si quid, ac.* Quicquid sit, potest Episcopus Titium vel Caium conuenire, ut maluerit, & subsidium petere.

Septimo quaeritur, An possit episcopus subsidium remittere, & Clericos, & ecclesias a tali onere immunes, ac liberas efficere: Innoc. in c. Pastoralis, de Decim. censet posse id facere: sed *ut testatur Bellenc. q. 47.* communis est opinio, id non posse. *Hosius, Ioan. Andr. Anton. But. Panorm. in cap. Cum venerabilis, de Censibus, Paul. & Anchar. in Clem. 1. de Iurepatronat.* Ratio huius est, quia huiusmodi subsidium iure communi, & publico debetur; ac tale ius priuatorum pactis tolli non potest. *l. Ius publicum, ff. de pactis, §. c. Si diligenti, de Foro compet.* Hoc autem non impedit, quin episcopus possit semel, aut iterum, cum subsidium exigit hunc vel illum Clericum aut ecclesiam liberare ab huius-

modi onere, dummodo ecclesia Cathedralis, vel ecclesiae non grauentur: nam solum est, episcopo sublata potestas eximendi ab hoc onere aliquem in perpetuum, vel ad vitam suam. *Bellenc. loco citato.*

Si roges, An iure possit episcopus cum Clero, & ecclesijs conuenire, ut subsidium alia re compensent; Potest, *ut docet Bellenc. q. 48.*

Ex dictis colligitur, non posse subditos praescribere, ita ut subsidium praestare non debeant, quia tale subsidium quadam naturali aequitate & lege charitatis debetur: sed contra haec praescriptio non currit, *Hosius, Ioan. Andrens, Butr. & Abb. in c. Cum Apostolus, de Censib. Paul. Anchar. in Clem. 1. de Iurepatronat.*

Item Canonicorum Collegium, sede vacante, nequit statutum condere, quo tale subsidium in futurum ex parte minuat. *Bellenc. q. 45.* nam quamuis possit statuta ponere, cum hoc sit iurisdictionis, & sede vacante succedat episcopo in his, quae sunt iurisdictionis, *c. His qua. §. cap. Cum olim, de Maiorit. & Obed.* nequit tamen statuto suo aliquid detrahere ex his, quae episcopo iure conueniunt: hoc enim esset episcopi iura minuire.

Octauo quaeritur, An episcopus possit saepius subsidium charitatis exigere, an semel duntaxat? *Panorm. in cap. Cum Apostolus, §. Prohibemus,* dicit posse exigere, dum subsit causa rationabilis & manifesta: sic etiam Cardin. in eod. c. q. 7. *Bellenc. in suo tract. q. 23. & Remig. q. 32.*

CAP. XV.

De aqua sacra, siue benedicta, quam aliqui Lustralem appellant.

UT generatim de omnibus ecclesiarum bonis, quem institui tractatum absoluiam, superest nunc, de Aqua benedicta, ut aliquid dicam.

Primo quaeritur, Qua de causa Aqua in ecclesia sacra, benedici, & adhiberi solet? Respondeo, cum sanctificari ad reconciliandam ecclesiam humani sanguinis, & seminis effusione pollutam: & tunc sanctificatur solum ab episcopo cum vino, & cinere, *c. Aqua, §. c. Proposuiti, de Consecr. Ecclesie.* Item sanctificatur ad asperionem hominum, domorum, & quarumlibet rerum venientium ad usum nostrorum, ad repellendos inuisibiles hostes, hoc est, ad prohibendam, & arcendam Daemonum nequitiam, ad leuia, & venialia delicta tollenda, & haec benedicitur a Presbytero cum sale, *c. Aquam, de consecr. dist. 3.* nec possunt eam sanctificare & sacrare Diaconi, quia in *c. Aquam, §. c. Perlethia, §. de Presbytero, dist. 25.* dicitur: *Benedicere dona Dei, est Presbyterorum, non Diaconorum. Et praecipitur Presbyteris, ut eam sanctificent.* Consuetudine autem receptum est, ut singulis quibusque diebus Dominicis benedicatur, *ut aiunt Angelus, & Siluest. in verb. Aqua benedicta.*

Secundo quaeritur, Quare Aqua benedicta, dicatur quid Sacramentale, non autem Sacramentum? Docet S. Thomas, & est communis sententia Theologorum, non esse Sacramentum, quia gratiam non confert, nec delet lethalia peccata. Est vero quid Sacramentale, quia nos aliqua ratione sanctificat, eo quod mundat a venialibus noxijs, & quodammodo preparat ad Sacramenta recipienda, quatenus arcet Daemones, & eorum nequitiam reprimat, & dissoluit insidias.

Tertio quaeritur, Quenam sint Aquae benedictae virtutes? In *c. Aquam, de Consecr. dist. 4.* dicitur habere virtutem sanctificandi homines, scilicet, quatenus excitat mentis affectum ad pietatem, & religionem erga diuinam, & purgandi, siue mundandi nimirum nos a venialibus culpis, & auferendi sterilitatem rerum mundanarum instar salis, quod ab Eliseo Propheta immissum in aquas, sanauit eas, reddidit viles & salutes, cum haerentis fuissent steriles: & agendi, & multiplicandi bona, & auerendi Daemonum hostiles insidias, & defendendi nos a crebris malarum cogitationum incurfibus.

Quarto